

УДК 800.87.81'28
DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2024.6.1>

ОСОБОВІ ІМЕНА В УКРАЇНСЬКИХ ПРИСЛІВ'ЯХ І ПРИКАЗКАХ: ОСОБЛИВОСТІ РИМУВАННЯ

Яна Білик

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна
orcid.org/0000-0001-8615-6206
e-mail: bilik.yana@gmail.com

Олена Лисенко

старший викладач кафедри українознавства
Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна
orcid.org/0000-0002-0219-967X
e-mail: aunikgamile@yahoo.com

Анотація. Статтю присвячено розгляду українських прислів'їв і приказок, які містять власні особові імена. Відзначено, що поява таких імен на позначення осіб жіночої та чоловічої статі зумовлена лінгвістичними й екстралінгвістичними чинниками. Через власне лінгвістичні причини імена використовуються з метою умисного римування, що особливо наочно проявляється в моделях із попарно підібраними римованими іменами або з аналогічною синтаксичною будовою. Неримовані прислів'я та приказки з іменами людей не є частотними. Проаналізовані й описані моделі, які свідчать про умисне залучення власного імені в аналогічних за синтаксичною будовою групи українських фольклорних виразів, де вибір оніма випадково обумовлений словом, із яким воно римується. Рима в прислів'ях переважно проста, точна, парна, яка охоплює співзвуччям зазвичай більшу кількість звуків у найбільш суттєвих словах, головним чином в іменниках і дієсловах. Виявлені й охарактеризовані прислів'я та приказки, у яких можуть римуватися відразу два імені. Звісно, більшість власних імен уживається для надання прислів'ям і приказкам більшої образності або конкретності, а стилістична будова прислів'їв урізноманітнюється звертаннями, запитаннями, що передбачає заперечення або ж саме заперечення, протиставлення (антитеза): бідний – багатий, розумний – дурень, працюючий – ледащо й інші прийоми. Зазначено, що частотною є модель із займенниками **наш, усякий, кожний**. Стверджується, що оніми досить формально можуть використовуватися в українських прислів'ях, оскільки в них (іменах) простежується відсутність тісного зв'язку з одиничним конкретним об'єктом.

Матеріал статті буде цікавим для спеціалістів у галузі ономастики, пареміології, а також дослідження рими.

Ключові слова: рима, власне ім'я, прислів'я, приказки, ономастика, пареміологія.

PERSONAL NAMES IN UKRAINIAN PROVERBS AND SAYINGS: PECULIARITIES OF RHYMING

Yana Bilyk

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies
National Pirogov Memorial Medical University
Pyrohova Str., 56, Vinnytsia, Ukraine
orcid.org/0000-0001-8615-6206
e-mail: bilik.yana@gmail.com

Olena Lysenko

Senior lecturer at the Department of Ukrainian Studies

National Pirogov Memorial Medical University

Pyrohova Str., 56, Vinnytsia, Ukraine

orcid.org/0000-0002-0219-967X

e-mail: aunikgamile@yahoo.com

Abstract. *The article is devoted to consideration of Ukrainian proverbs and sayings that contain proper personal names. It was noted that the appearance of such names to designate persons of the female and male gender is due to linguistic and extralinguistic factors. Due to linguistic reasons, names are used for the purpose of intentional rhyming, which is especially evident in models with rhyming names chosen in pairs or with a similar syntactic structure. Non-rhyming proverbs and sayings with people's names are not frequent. Models are analyzed and described, which testify to the intentional involvement of a proper name in a group of Ukrainian folk expressions similar in syntactic structure, where the choice of an onym is accidentally determined by the word with which it rhymes. Rhyme in proverbs is "mostly simple, precise, even, which usually includes a greater number of sounds in the most essential words – mainly in nouns and verbs". Proverbs and sayings in which two names can rhyme at once have been identified and characterized. Of course, most proper names are used to give proverbs and sayings more imagery or concreteness, and the stylistic structure of proverbs is diversified by appeals, questions that involve negation or the same negation, opposition (antithesis): poor – rich, smart – fool, hardworking – lazy and other techniques. It is noted that the model with the pronouns **our, every, every one** is frequent. It is claimed that onymes can be used quite formally in Ukrainian proverbs, since in them (names) the absence of a close connection with a single concrete object can be traced.*

The material of this article will be interesting for specialists in the field of onomastics, paremiology, as well as the study of rhyme.

Key words: *rhyme, proper name, proverb, sayings, onomastics, paremiology.*

Українські прислів'я та приказки, що є одиницями усної народної творчості, надбанням історії й культури народу, як стійкі вислови належать до мовного рівня, були першими з народнопоетичних жанрів, де зародилося римування. Наразі не існує ґрунтовних досліджень щодо вживання особових імен, а також їх римування в українських прислів'ях, виявлення граматичних особливостей моделей приказок. Певні аспекти римування антропонімів вивчені недостатньо, в основному ніде не описана синтаксична будова прислів'їв чи приказок з римованими онімами, що наочно показує навмисність такого римування. Зі свого боку це й зумовило актуальність обраної теми.

Паремійні одиниці так, як і сам феномен паремії, неодноразово привертали увагу лінгвістів. Праці в галузі пареміології мають такі дослідники, як О. Потебня, В. Мокієнко, З. Коцюба, Л. Даниленко, В. Пирогов, Ж. Колоїз, І. Голубовська, Ю. Кшижановський, Є. Бартмінський, П. Новак, С. Скорупка, Р. Вишкевич-Максимов та ін.

Низка робіт, присвячених вивченню власних імен у складі паремійних одиниць, так чи інакше пов'язана з історико-культурологічним аналізом. Зокрема, етимологічному ана-

лізу паремійних одиниць із компонентами онімами присвячено розвідки В. Мокієнка; етнокультурному аспекту функціонування онімів – В. Жайворонка [1]. Досліджували на діалектному рівні оніми-компоненти В. Ужченко, І. Мілева [9; 6]. І. Зваринська простежила конотацію антропонімів в англійській та українській мовах [2]. А. Кравчук зробила зіставний опис досліджуваної проблеми. Аналіз українських і польських фразеологічних одиниць із власними іменами дає підстави стверджувати, що паремійні одиниці групуються за структурно-семантичною моделлю й спрямовуються для поєднання інтернаціональних і національних ознак в ономастичній фразеології зазначених мов, а також для експлікації семантичної природи власної назви в складі паремійних одиниць [4]. Ю. Карпенко та Ю. Фірсова розглянули питання когнітивної ономастики [3; 10]. О. Куцик на матеріалі прислів'їв і приказок з ономастичним компонентом з'ясувала механізми переосмислення власної назви в певних тематичних підгрупах і перетворення її на загальну [5].

У зв'язку з тим що вивчення компонентів онімів у паремії з лінгвокультурологічного боку є досить нещодавніми, мета статті поля-

гає у виявленні, аналізі й описові специфіки функціонування українських прислів'їв і приказок, що містять у складі ономастичний компонент (імена) у їх культурно-мовній характеристиці, а також з'ясуванні й визначенні моделей, що умисно включають власні імена в групи прислів'їв, де вибір імені випадково обумовлений словом, із яким воно римується.

Завдання статті – розглянути в структурно-семантичному й функціональному аспектах особливості римування українських прислів'їв і приказок з ономастичним компонентом у структурі.

Для дослідження послуговували жива мова українців, українські прислів'я, приказки з особовими іменами, вибрані з книги Валентина Северинюка «Тематичний словник популярних українських прислів'їв та приказок з коментарями» (2014) [7]. Для розкриття поставленої мети використовували методи: описовий, зіставний, компонентного аналізу.

Сучасна ономастика продуктивно вивчає структуру, семантику й функціонування онімів у складі фразеологічних одиниць. Функціонування ономастичного компонента в складі фразеологізмів визначає узагальнене значення імені.

Оними як власні назви, які є вторинними, переосмисленими видовими назвами, уточнюють і доповнюють первинну назву (загальну), а також слугують для розрізнення номенів одного порядку. Сюди входять похідні від топонімів, зоонімів, антропонімів, що мають специфічні символічні й національно-культурні нашарування.

До фразеологічної одиниці як до терміна належать не тільки ідіоми, фразеологічні сполуки, порівняльні звороти різного роду, а й крилаті вислови, прислів'я та приказки – усе різноманіття стійких словесних формул.

Терміном *фразеонім* можна позначити ту ономастичну одиницю, що поєднує ознаки фразеологізму й оніма в асоціативному та культурному аспектах.

Досліджуючи прислів'я та приказки з власними іменами, можемо відзначити, що вони (імена) виконують здебільшого символічну функцію і можуть позначати стереотипний образ чи значення для певного концепту. Найпоширенішою функцією власних імен у прислів'ях і приказках є номінація людини загалом.

Лариса Скрипник уклала покажчик сталих словесних виразів з іменами людей, що налічує понад сотні одиниць, де також увійшли прислів'я, приказки, різноманітні римовані приповідки, дражнилки, серед яких надзвичайно поширеними й фразотворчими є такі імена, як Іван, Петро, Семен, Григорій, Хома, Ганна, Марія, Катерина тощо [8].

Власні імена у фольклорних висловах можуть характеризувати якусь ситуацію, або ситуацію загалом, або ж людину в тій чи іншій її діяльності тощо. Антропоніми серед усього ономастикону насамперед віддзеркалюють світогляд і побут народу, його образну творчість і фантазії, є частиною його історії. Ті чи інші імена з'являються під впливом соціально-економічного розвитку суспільства, майже всі імена містять відбиток певної епохи.

За ознаками, які є основними, прислів'я та приказки можна згрупувати в певні тематичні підгрупи, наприклад, коли йдеться про оцінку ситуації чи окремої людини, її поведінки (*На людях Ілля, а вдома свиня* – про непорядну людину), вдачі, успіху, щастя (*Як Настя, то й буде щастя*) чи невдачі тощо.

Ми ж зупинимося на музичній основі, співзвуччі й рими. Поява ономастичного компонента в українських прислів'ях і приказках головним чином передбачена екстралінгвістичним чинником (широка розповсюдженість, відомість, популярність в україномовній культурі, а також симпатією-антипатією народу до цього імені). Очевидно, що такі імена можуть називати як осіб чоловічої статі (*Про одного Василя таки буде весілля. Дістав Гаврило, аж йому не мило. Ой, сину Давидів, хліб би ся тобі привидів. Без Івана не було б пана. Як не придбаєш до Луки, то не буде ані хліба, ані муки. Пустив Бог Микиту на волокиту*), так і осіб жіночої статі (*Знає Марта по чому крупів кварта. Я до своєї Параски, скачу через перелазки. Сподобав собі Олену коло лену. Не кожна Настя має однаке щастя. Не твоє діло, Федосю, збирати чуже колосся. Ти Марина, я Матвій, ти не моя, я не твій*).

Аналізовані особові імена досить частотні в структурі українських прислів'їв і приказок у формі називного відмінка: *Максим бреше, як лисого чеше. Куди Макар телят не ганяв. Наш Антін не тужить об тім. А Омелько їсть собі та й їсть. Казала Настя, як*

удасться. Добре сказала Леся, що як не даси, то обійдеться. Язиката Феська і будинок рознесе. Вискочив, як Пилип з конопель. Не вмер Данило, болячкою вдавило. Це можна пояснити значенням називного відмінка, що є відмінком дієвого суб'єкта, і тим, що власні особові імена людей в ієрархії відмінків посідають при предикатах верхній щабель. Також компоненти-оніми представлені й у формах непрямих відмінків:

– родового: *На Давида не зич у жида; У Петра звичай, у Павла – інший; Була правда в Петра й Павла; На бідного Макара всі шишки летять; Їхав до Хоми, а заїхав до куми; Ти йому про Тараса, а він – півтораства; Вийшов до Варварки – надибав шкварки;*

– давального: *Віддай Данилу те, що зогнило; Удалося, як тій Солосі; Купила Олені серезжки зелені, як вділа їх у вуха, славна стала дівуха;*

– знахідного: *Гріє Бог Андрушка і без кожушка; Говорять про Хому, а він про Федота;*

– орудного: *Іван – Іваном на віки віком; Якби тепер хто народився, то Тишком назвали б; Бігав не за Настею, а за її хатою;*

– місцевого: *На Іллі новий хліб на столі; Голодному Микиті й ріпа з квасом за мед; Біда Савці і на печі, і на лавці;*

– кличного: *Ой! Семене, Семене, прийди вночі до мене! Їж, Петре, поки тепле; Совайся, Нечипоре, по гарячій сковороді; Не зівай, Хомко, на те ярмарок; Збирайся, Юрку, копати бандурку; Заплач, Матвійку, – дам копійку; Споживай, Хведьку, то хрін, то редьку.*

Крім екстралінгвістичних чинників є й власне лінгвістичні причини для використання онімів у прислів'ях і приказках, наприклад, для умисного римування. Рима в прислів'ях переважно проста, точна, парна, яка охоплює співзвуччям зазвичай більшу кількість звуків у найбільш суттєвих словах, головним чином в іменниках і дієсловах.

Оскільки прислів'я, приказки мають «внутрішню й зовнішню оболонку», розуміючи під крайнім висловом «граматику та просодію», власні імена, безперечно, належать до зовнішньої оболонки прислів'їв, оскільки вони здебільшого взяті навмання або ж для римування, співзвуччя, міри.

Очевидно, антропоніми включають у прислів'я залежно від того, з яким словом

ім'я буде римуватися (*Григорій і горе; Мартин і алтин; Микита і свита; Ілля і гнилля...*).

Як показує фактичний матеріал, серед прислів'їв і приказок з іменами людей переважають римовані. Те чи інше ім'я вписується залежно від конкретного змісту фольклорних висловів, у прямій обумовленості з тим, з яким словом це ім'я має римуватися.

Про навмисне включення власного імені свідчать принаймні дві групи прислів'їв і приказок:

1) з попарно підібраними римованими іменами;

2) з аналогічною синтаксичною будовою.

Детальніше опишемо обидві групи.

1. Досліджуваний матеріал показує, що в межах одного фольклорного вислову можуть бути попарно підібрані навмисно кожне ім'я «під свою риму». Ідеться про однорідні члени, а також про частини складного речення. Наприклад, відразу римуються два імені: *Марина м'яка, як глина, а Євдоха – твердіша трюхи; Микола робив кола, а Микита – сани. Микола їхав кіньми, а Микита – псами; Юхим любить хрін, а Федька – редьку; Дурного Кирила і Хима побила; Леська та Хвеська хоч якого дзвона перегудуть; Що буде Касі, буде й Тарасі. Що ж до римування відразу трьох чи більше імен, то в інших мовах це явище простежується: *Vanka, vstan-ka. Semka, pojdem-ka; da stupaj i ty, Ysaj; Sashki – kanashki, Mashki – bukashki, Marinushki – razyniushki* (3 імені); *Vavilo, krasnoe rylo. Ivan bolvan. Andrej rotozej. Fedul guby nadul. Pakhom vsia rozha v odyu kom* (5 імен).*

2. Навмисний підбір власного імені спостерігаємо в аналогічних синтаксичних структурах прислів'їв, де вибір імені випадково обумовлений словом, із яким воно римується, часто для надання прислів'ям і приказкам більшої образності або конкретності, коли ім'я ніби підшиковується під риму. Порівняймо, наприклад, рими у фольклорних виразах, які мають однотипну будову в таких моделях:

– у + особове ім'я + слово, яке римується з іменем: *У Миколи дві школи: аз, буки навчають та й напередодні твердять; У Пилипа були, у Пилипа пили, Пилипа й побила; У Іпата до пирогів борода з лопату;*

– який/яка/яке + особове ім'я + **такий (така)** + слово, яке римується з іменем: *Який*

Сава, така й слава; Який Яків, стільки й дяки (Який Яків, така й дяка); Яке на Хому, так і самому;

– *кожен/кожна (не кожен/не кожна)/у кожного* + особове ім'я + слово, яке римується з іменем: *Кожен Іван має свій план; Кожен Філат на свій лад; Не кожен Наум наставить на ум; У кожного Павла своя правда;*

– *наш/нашого (нашому)/у нашого/нашої* + особове ім'я + слово, яке римується з іменем: *Наш Тарас не гірший за вас; У нашого Пилипа спина побита / бита; Наш Фадей ні на себе, ні на людей; Для нашого Федота не страшна робота: Наш Філатій завжди винуватий / не буває винуватий; У нашого Філата спина горбата; Нашому Івану ніде нема талану; У нашої Федосі з очей росте волосся.*

Звісно, більшість власних імен уживається для надання прислів'ям і приказкам більшої образності або конкретності: *Кожний Івась має свій лас; Надулася на малай, що її не взяв Миколай; Їж, Левко, хоч і глевко; Спе-кла Луця – не схоче їсти й цюця; Мاستи Федя медом, а Федь усе Федьом.*

Стилістична будова прислів'їв урізноманітнюється звертаннями, запитаннями, що передбачає заперечення або ж саме заперечення, протиставлення (антитеза): *бідний – багатий, розумний – дурень, працьовитий – ледащо – й інші прийоми.* Наприклад: *Куме Андрею, не будьте свинєю!; Засмієсь, Матвійку, дам копійку!; Посидь, Уляно, бо ще рано!; Не журись, Семене, що грошей немає в мене, прийде час, що й у тебе не буде; Хома купив, Хома п'є, бо у Хоми гроші є; Який Сидір, така й Гапка, який козух, така й латка.*

Відмінок і число римованих між собою форм власного імені, а також займенники можуть як збігатися, так і не збігатися: *Буває добро, та не всякому (Д.в.), як Якову (Д.в.); Яке на Хому (З.в.), таке й самому (Д.в.); Наш Тарас (Н.в., одн.) не гірший за вас (Р.в., множ.).*

В описаних групах досліджуваного матеріалу може римуватися відразу пара особових імен, наприклад, у моделі «**Який** + ім'я, **такий** (...) + слово, що римується з іменем»:

Який Сидір, така й Гапка, який козух, така й латка.

Найбільшу частотність становлять прислів'я й приказки, які побудовані за моделлю «**Наш** + особове ім'я + (...) + слово, яке римується з особовим іменем», а також їх варіантами: *Наша Катерина вашій Одарині (Орині) двоюрідна Одарка).*

Такі універсальні займенники, як *наш, кожен, усяк (усякий)* використовуються часто для узагальнення особи/людини загалом. З подібним же значенням уживаються у фольклорних виразах описані нами оніми, які характеризуються не тільки загальноприйнятою семантичною редуцією чи відсутністю зв'язку з поняттям, а й відсутністю тісного зв'язку з одиничним конкретним об'єктом.

Певна семантична спустошеність, яка виникає в аналізованих моделях з онімним компонентом, пояснюється їхнім формальним використанням у прислів'ях, коли, наприклад, спостерігається трансформація із заміною імені або ж повністю його відсутністю (*Наші плачуть, та й ваші не скачуть; Кожному своя ноша тяжка; Кожен своє хвалить*).

Отже, в українських прислів'ях і приказках досить поширені особові імена, які з'явилися під впливом екстралінгвістичних і лінгвістичних чинників. Через власне лінгвістичні причини імена використовуються з метою умисного римування, що особливо наочно проявляється в моделях із попарно підібраними римованими іменами або з аналогічною синтаксичною будовою.

Неримовані прислів'я та приказки з іменами людей не є частотними: *Як з Прокопом, так і без Прокопа; Тільки й рідні, що в Києві Химка; Розпережись, Максиме, може, ще поміститься; Не втне Панько тіста, бо ячмінне; Нашій Катрі полегшало: то не їла, а тепер і не балакає.*

Предметом подальшого дослідження стане опис морфологічних особливостей, зокрема частиномовний аспект римування власних особових імен у фольклорних виразах, адже онімний компонент у проаналізованому матеріалі римується зі словами різних частин мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жайворонок В.В. Символіка імені в контексті етнокультури. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету*. 2001. Вип. 5. С. 106–115.

2. Ужченко В.Д. Альоша з Булавинівки (про дві структурно-семантичні моделі). *Лінгвістика*. Луганськ : Альма-матер, 2005. № 2 (5). С. 65–74.
3. Мілева І.В. Конотативні власні назви в евфемістичних фразеологізмах. *Лінгвістика*. Луганськ : Альма-матер, 2005. № 3 (6). С. 90–95.
4. Заваринська І.Ф. Лінгвокультурна мотивація фразеологізмів з онімним компонентом в англійській, польській та українській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 21 с.
5. Кравчук А.М. Польська фразеологія з ономастичним компонентом : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1999. 24 с.
6. Карпенко О.Ю. Проблематика когнітивної ономастики. Одеса, 2006. 328 с.
7. Фірсова Ю.А. Когнітивний підхід до вивчення фразеологізмів з топонімічним компонентом. *Семантика, синтактика, прагматика мовленнєвої діяльності* : матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Львів : Літопис, 1999. С. 96–100.
8. Северинюк В.М. Тематичний словник популярних українських прислів'їв та приказок з коментарями. Тернопіль : Навчальна книга – БОГДАН, 2014. 176 с.
9. Куцик О. Прислів'я і приказки з ономастичним компонентом як лінгвокультурні тексти (на матеріалі російської та української мов). *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2013. С. 176–186. URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=rsev_2013_2013_25 (дата звернення: 18.11.2024).
10. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей : словник-довідник. Київ : Наукова думка, 2005. 334 с.

REFERENCES

1. Zhaivoronok, V.V. (2001). Symbolika imeni v konteksti etnokultury [Symbolism of the name in the context of ethnoculture]. *Scientific Bulletin of the UNESCO Department of the Kyiv National Linguistic University*, vol. 5, pp. 106–115 [in Ukrainian].
2. Uzhchenko, V.D. (2005). Alyosha z Bulavynivky (pro dvi strukturno-semantychni modeli) [Alyosha from Bulavynivka (on two structural-semantic models)]. *Linguistics*, No. 2 (5), pp. 65–74 [in Ukrainian].
3. Milieva, I.V. (2005). Konotatyvni vlasni nazvy v evfemistychnykh frazeolohizмах. [Connotative proper nouns in euphemistic phraseologisms]. *Linguistics*, No. 3 (6), pp. 90–95 [in Ukrainian].
4. Zavarynska, I.F. (2009). Lihvokulturna motyvatsiia frazeolohizmiv z onimnym komponentom v anhliiskii, polskii ta ukrainskij movi [Linguistic and cultural motivation of phraseological units with an onymic component in English, Polish and Ukrainian languages]: author's abstract of dissertation ... candidate of philological sciences, Kyiv, 21 p. [in Ukrainian].
5. Kravchuk, A.M. (1999). Polska frazeolohiia z onomastychnym komponentom [Polish phraseology with an onomastic component]: autoref. thesis ... candidate philol. of science, Kyiv, 24 p. [in Ukrainian].
6. Karpenko, O.Yu. (2006). Problematyka kohnityvnoi onomastyky [Problems of cognitive onomastics], Odesa, 328 p. [in Ukrainian].
7. Firsova, Yu.A. (1999). Kohnityvnyi pidkhid do vyvchennia frazeolohizmiv z toponimichnym komponentom [Cognitive approach to the study of phraseological units with a toponymic component]. *Semantics, syntax, pragmatics of speech activity: Materials of the All-Ukrainian Scientific Conference*. pp. 96–100 [in Ukrainian].
8. Severyniuk, V.M. (2014). Tematychnyi slovnyk populiarnykh ukrainskykh prysliviv ta prykazok z komentariamy [Thematic dictionary of popular Ukrainian proverbs and sayings with comments]. Ternopil: Educational book – BOHDAN. 2014. 176 p. [in Ukrainian].
9. Kutsyk, O. (2013). Pryslivia i prykazky z onomastychnym komponentom yak lihvokulturni teksty (na materiali rosiiskoi ta ukrainskoi mov) [Proverbs and sayings with an onomastic component as linguistic and cultural texts (based on the material of the Russian and Ukrainian languages)]. *Native word in an ethnocultural dimension*, pp. 176–186 [in Ukrainian].
10. Skrypnyk, L.H., Dziatkivska, N.P. (2005). Vlasni imena liudei: slovnyk-dovidnyk. [People's proper names: dictionary-reference book]. Kyiv: Naukova Dumka, 334 p. [in Ukrainian].